

מפעולות ועד הלשון

רשימת מונחי ההלבשה

הרשימה הזאת חוברה בידי חברי הועדה למונחי ההלבשה שבירושלים במשך שנת תרצ"ה. חבריה היו: הרב ש. אסף, ה"ה א. מ. ליפשיץ, ש"י עגנון והפרופ' י. קלוזנר ומזכירה ד"ר ז. גולדמן. הועדה עבדה לפי חומר ההצעות שלוקט והומצא לה ע"י מזכירה והרשימה נערכה עריכה סופית בהשתתפותו של הפרופ' נ. ה. טורטשינר. המלים המסומנות בכוכב * הנן בבחינת הצעה, כיון שלא באה עליהן הסכמת כל הועדה או הועד והן נרשמו כאן להיותן מוצעות ע"י רוב חברי הועד שנענו למשאל המזכירות. והשימוש בהן יכריע ביניהן.

Knopfloch	אָבִיק
Pluderhosen	אָבֶרְקִים
Schlussrock	אָדֶר
Mantel	אָדָרֶת, מְעִיל עֲלִיוֹן
stopfen (Strümpfe)	אָחָה
Sattel	אָקְסִית
Fingerhut	אָצְבָּעוֹן
Kleiderschrank	אָרוֹן בְּגָדִים
Stoff, Zeug	אָרִיג
Haariger Stoff	אָרִיג שְׁעִיר
Herrenrock	בְּגָד, מְעִיל
Amtskleider	בְּגָדֵי שְׂרָד
Leinen	בֶּד, פְּשֻׁתָּה (ר' פְּשֻׁתִּים)
füttern	בִּטֵן
Futter	בִּטְנָה
Strumpfhalter, Strumpfband	בִּירִית
Büstenhalter	* בֵּית חֲזָה
	בֵּית יָד (ר' שְׁרוּוֹל)
Kapuze	בֵּית רֹאשׁ

Brokat	בְּרוֹמָה (מין אָריג צבעוני)
Leibchen	גּוֹפִית
Sohlenleder	גְּלֶדָה
Talar	גְּלִימָה
Gamaschen ¹⁾	* גְּמָשָׁה, גְּמָשׂוֹת. * מְחָסָה
Strumpf	גָּרֵב
Latz	דָּשׁ
Schnalle	חֶבֶט
Weste	חֻזִיקָה
Oberhemd	חֲלוּקִי (ר' כְּתוּנָת)
Anzug	חֲלִיסָה
Bluse, Jacke	חֲלָצָה
Wolljacke, sweater	חֲלָצַת-צֶמֶר
Kittel	חֲמִילָה
Unterärmel	חֶסֶת
Halbschuh	* חֲצִי-נֶעֱלֵל. (ר' חֲצָאִי-נֶעֱלִים)
Flicken	טָלָאִי
Einstarstück	טְרִינֵי, יָדָה. (ר' שְׂרוּוֹלִית)
Muff	יְדוּגִית
Hut	כּוֹבֵעַ (מִלְרַע)
Mütze	כּוֹבְעִית
Strich des Stoffes	כּוּוֹן הָאָרִיג כְּלִי לָבֵן (ר' לְבָנִים)
Barett	כְּמָתָה
Zipfel des Kleides	כְּנֶף הַכֶּגֶד
Handschuh	כְּסָיָה (כְּסִיּוֹת)
Haube	כֶּסֶה
Knopf	כְּמָתוֹר
Hemd	כְּתָנָת, (ס' כְּתָנָת, ר' כְּתָנָת, ס' כְּתָנָת ר' חֲלוּקִי).

(1) מקור השם ג'ראמס, שם מקום בשריופולי. ט.

Nachthemd	כתנת-לילה
Filz	לְבָד
grober Filz	לְבָד גָּס
Weisswäsche	לְבָנִים, קְלֵי לָבָן
Schleife	לוּלְאָה
Druckknopf	לְחִיצָן, (ר' לְחִיצִים, לְחִיצִים)
Frauenjacke	לְסוּטָה
Zylinderhut	מְבָצֵעַ
steifer, runder Hut	מְבָצֵעַ (כּוֹבֵעַ עָגֹל)
Stiefel (Schaftstiefel)	מַגֵּף, (ר' מְגַפִּים, נַקְבָה)
Uniform	מַדִּים (רְבוּי)
Halbstiefel (niedrige Schaftstiefel)	מַגֵּפִים (נַקְבָה)
Korsett	מְחוּרָךְ
	* מְחַסֵּה, (ר' * גְּמֻשָּׁה)
Tuch	מְטַפְחָה
Hosen	מְכַנְסִים
Fransen	מְלָלִי, פִּיף
Mousselin	מְלַמְלָה
Felleisen	מְלַתְחָה
Hausschuh, Pantoffel	מְסוּלִים, (נְעָלֵי בַיִת)
Gewebe	מְסָה
Kamm	מְסָרֵק
weitzinkiger Kamm	— דְּלִיל
dichter Kamm, Staubkamm	— צְטוּף
	מְעִיל (ר' בְּגָד)
Hausrock	מְעִיל בַּיִת, בְּגָד בַּיִת
Regenmantel	מְעִיל גֶּשֶׁם
	מְעִיל עֲלִיוֹן, (ר' אֲדָרְת)
Mützenschirm	מְצָחָה
Staubmantel	מְעַפְרָת

Käppchen	מַצְנָפֶת
Hemdhosen (combination)	מַצְהָפֶת (1)
Seide	מַשֵׁי שִׁירָאִין
	*מחלה ר' *תלי
Untertaille	מַתְנִיחַ
gefütterter Schuh	נַעַל מְבֻטָּנֵת נַעַל שֶׁל זָרָב
Haarnetz	סְבָכָה (סְבִכַת הַשַּׁעַר)
Reissverschluss	*סְגוּרוֹר * סְגוּרָץ
Halstuch	סוּדָר
Sohle	סְלִיחַ
Tüll	סְלִטְלָה
Sandale	סַנְדָּל
Schürze	סָנֵר
Leibnetz	סָרְג
Band	סָרֵט
Besatz	עֲטוּר
Schlafrock	עֲטִיפָה (עֲטִיפַת בִּקְרָה)
Halsbinde	עֲנִיבָה
Gummischuh	עֲתָדֵל
Öffnung	פֶּה (פִּי־הַבְּנֵד)
Socke	פּוֹזָמָק
	פִּיחַ ר' מְלָל
	פְּלֶג־שִׁמְלָה ר' שִׁמְלָנִית
Wams	פְּקָרִיס (הַגֵּס)
Pelz	פְּרִיזָה
heften (mit Stecknadeln u. dergl.)	פְּרִיחַ
	פְּשָׁתָה (פְּשָׁתִים) ר' בַּד

(1) רק כששני החלקים היוונו סבגנסים וחלצה מצטרפים לחטיבה אחת או כשהלבוש עשוי לשמש את שניהם, ואם לאו—קרא -תחזנית.

Kragen	צְנָאוֹרֹן
Gorgette	צְנֻרוֹנִית
Schleier	צָעִיף
Sammt	קְטִיפָה
Kleiderständer, Kleiderhaken	קָלָב (ר' קָלָבִים)
Falte	קָסֵל
Häkchen	קָרֵס
Bügel	*קָשְׁתִּית (ר' תְּלִי)
Schal	רְדִיד
zuknöpfen	רָכַס
Haarband	שָׁבִיס
Schleppe	שָׁבֵל
Unterrand (breit, des Kleides)	שׁוֹלֵים, שׁוֹלֵי הַבְּגָד שִׁירְאִין ר' מָשִׂי
Überwurf, Umhang	שְׁכָמָה
Frauenkleid	שְׁמָלָה
Frauenrock	שְׁמָלְגִית (פְּלֶגֶ-שְׁמָלָה)
Rand, Schmalrand	שְׁפָה
Krempe	שְׁפָה (שְׁפַת־הַכּוֹבֵעַ) שׁוֹלֵי הַבְּגָד ר' שׁוֹלִים
Ärmel	שְׁרוּוֹל בֵּית יָד
Manschette	שְׁרוּוֹלִית יָדָה
Spitze(ntuch), Broderie	תְּחָרִים (יחיד)
Unterhosen	תְּחָמוֹנִים
Unterrock	תְּחָמוֹנִית
Bügel	*תְּלִי *מְתָלָה *קָשְׁתִּית
uasbessern	תָּמַן